

Ussa definitiv era sisum la Surselva

purschius definitivamein a Mustér naven dall'entschatta october 2023. L'organisaziun da non profit spendra vivonda dalla dismessa ed intermediéscha quella a personas basignusas.

Hans Huonder/FMR

2,8 milliuns tonnas vivonda da qualidad vegnan dismessas mintg'onn en Svizra. Sulet la cumpart da paun che vegn surproducida e silsuenter dismessa – seigi per exempel per la producziun da biomassa – ei impressiunonta e strusch capeivla. «La cumpart dalla producziun da paun che vegn la fin finala dismessa en Svizra ha ina valeta da 845 milliuns francs. La mesadad da tut il paun che vegn producius vegn buca consumaus», di *Alex Stähli*, meinafatschenta da «Tischlein Deck Dich».

L'organisaziun «Tischlein Deck Dich» ch'ei vegnida fundada 1999 spendra ina part da quella vivonda per metter a disposiziun a personas en pitgiras finanzialas. Ella ei engaschada ell'entira Svizra ed el Principadi dil Liechtenstein. La rauba retila ella da detaglists gronds, da producents gronds e pigns. Da principi sa in e scadin menaschi che ha ina surproducziun s'annunziar tier l'organisaziun da non profit. Lezza procura lu il transport e la distribuziun els loghens da repartiziun en Svizra.

Ussa era a Mustér

Il mument dispona «Tischein Deck Dich» da 154 loghens da repartiziun en 45 regiuns en Svizra. Ina da quellas regiuns ei il Grischun ensemen cun Sarganserland ed il Principadi dil Liechtenstein. Dapi biars onns exista in post da repartiziun da victualias a Glion, dapi igl october 2022 era a Mustér. «Il motiv daco che nus havein aviert quel fetg spert e spontan igl atun vargau ei l'unda da fugitivs stada. Igl ei l'emprema ga che nus havein installau in menaschi provisorii, mo il basegns era clars», di *Alex Stähli*.

Sin damonda da *Christoph Zingg* dalla Pleiv evangelica Cadi ei «Tischlein Deck Dich» sepurschius dar far l'emprova e quella ei secumprovada, aschia ch'il menaschi ei definitiv naven dall'entschatta october 2023. «Quei post ei vegnius endrizzaus en ina moda nunbirocratica e sperta e ha funcziunau fetg bein», constatescha *Alex Stähli*. Ina ga per jamna duront in'ura vegn vivonda purschida el Center Aua Viva a Mustér a personas basignusas.

Retrer quella rauba san personas singulas e famiglias che survegnan persunter la legitimaziun digl uffeci social. Mintga ga sto il client pagar persunter ina summa simbolica dad in franc. La vivonda tractada tenor tuts principis dalla higiena, vegnan surdai da voluntaris. Ei vegn dau gronda peisa alla discreziun persunala.

5987 tonnas vivonda

«Nossa finamira ei da spindrar vivonda dalla dismessa e da segidar cun quels che han da basegns da quella. Nies engaschi ei plein respect e gests», ha Alex Stähli detg la mesjamna cun occasiun d'ina orientaziun dils iniziants e voluntaris dil niev post a Mustér.

En Svizra ei la limita dil minum d'existenza per ina persuna singula 2279 francs, per ina famiglia cun dus carschi e dus affons sut 14 onns 3963 francs il meins. Dils 8,7 milliuns habitonts en Svizra ein 722 000 pertuccai da paupradad. Cun siu engaschament vul «Tischlein Deck Dich» che cooperescha stretgamain cun rodund 1400 uffecis socials en Svizra, cuvierer ils basegns minimals da vivonda da quella glied.

Igl onn 2022 han 31 400 persunas nezegiau siu survetsch. L'organisaziun ch'ei certificada (ISO) ha rimnau igl onn vargau 5987 tonnas vivonda. Da quei quantum han 4461 tonnas saviu vegnir surdadas als clients els agens posts da repartiziun. Rodund 1500 tonnas ein allura vengidas messas a disposiziun a semeglientas organisaziuns engaschadas en Svizra.

Budget da 7,8 milliuns francs

Sustenida finanziamein vegn l'organisaziun «Tischlein Deck Dich» surtut da privats, instituziuns e fundaziuns, mo lu era entras donaziuns per exempel d'uniuns ch'organiseschan persunter in'occorrenza. Il preventiv annual da rodund 7,8 milliuns francs ei necessari per l'entira administraziun, organisaziun e logistica. La summa che sedat dil franc che mintga client paga mintga ga per retrer rauba, munta a quater pertschien dallas entradas totalas. Rodund 1000 interpresas e menaschis mettan a disposiziun la vivonda.

Per la repartiziun ell'entira Svizra stattan 3700 persunas voluntarias a disposiziun. «Igl exempel da Mustér muossa che nus s'engaschein buca mo els centers, mobein era ella periferia ed en loghens da muntogna», di Alex Stähli.